

Täysistunto

Torstai 15.5.2025 klo 16.00—20.44

4. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus 2024

Kertomus K 2/2025 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Jussi Halla-aho: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakoh-
tien jälkeen. — Valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

Keskustelu

17.42 **Ville Väyrynen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Elämme aikaa, jota leimaavat haasteet ja epävarmuus. Sota Euroopassa, geopoliittiset jännitteet, demokrati-
aan kohdistuvat uhat, ilmastomuutos ja taloudellinen epävarmuus koskettavat meitä kaik-
kia. Haastavissa olosuhteissa läheisten naapureiden ja ystävien merkitys korostuu. Pohjois-
maat ovat Suomen tärkein sekä lähin viiteryhmä, ja pohjoismaisen yhteistyön merkitys on
viime vuosina noussut entistä tärkeämmäksi. Yhteisten arvojen, vahvan luottamuksen ja
tiiviin vuoropuhelun ansiosta pystymme yhdessä vastaamaan paremmin aikamme haastei-
siin. Tasavallan presidentti Alexander Stubb nosti esiin tärkeän näkökulman puhuessaan
Pohjoismaiden neuvoston teemaistunnossa eduskunnassa tänä keväänä. Hän korosti, että
pohjoismainen luottamus ja hyvinvointivaltion perusta yhteisine arvoineen ovat nyt tär-
keämpiä kuin koskaan. Demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet, sukupuolten välinen
tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja kestävyys eivät kuitenkaan ole itsestäänselvyysiksiä. Niitä on
suojeltava aktiivisesti, ja sen puolesta teemme työtä myös Pohjoismaiden neuvoston Suo-
men valtuuskunnassa.

Käsittelyssämme tänään on siis Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan vuo-
den 2024 toimintakertomus. Olen saanut ilon luotsata valtuuskuntaa puheenjohtajan omi-
naisuudessa viime syyskuusta lähtien. Valtuuskunnan työskentely on ollut osaavaa, moti-
voitunutta, keskustelevaa ja hyvähenkistä — siitä suuri kiitos niin valtuuskunnan jäsenille
kuin virkakunnallekin. Suomen valtuuskunta on osallistunut aktiivisesti neuvoston pu-
heenjohtajiston, valiokuntien ja istuntojen työskentelyyn. Valtuuskunnan jäsenet ovat teh-
neet aloitteita ja kirjallisia kysymyksiä vaikuttaakseen neuvoston kautta hallitusten toimin-
taan. Lisäksi valtuuskuntamme on kansallisella tasolla käynyt vuoropuhelua useiden mi-
nisterien kanssa ajankohtaisista pohjoismaisista kysymyksistä.

Pohjoismaiden välisten rajaesteiden purkaminen oli myös viime vuonna konkreettinen
ja keskeinen osa Suomen valtuuskunnan työtä. On tärkeää, että Pohjoismaiden neuvosto
pitää rajaestekysymykset näkyvästi esillä poliittisessa keskustelussa ja viestii tämän myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

hallitusten suuntaan. Viime vuonna huolta aiheutti kuitenkin Pohjoismaiden ministerineuvoston päätös rajaestetyön uudelleenjärjestelystä. Päätöksellä oli valitettavasti kielteisiä vaikutuksia etenkin Suomen kansalliseen rajaestetyön malliin, joka on jo vuosikausia ollut toimiva ja tarkoituksenmukainen. Valtuuskunta pitää tärkeänä, että Suomen hyväksi havaittu kansallinen malli voidaan tavalla tai toisella säilyttää osana tulevaa yhteistyötä.

Viime vuosina on keskusteltu paljon pohjoismaisen yhteistyön jalkauttamisesta ja kytkenästä kansallisiin parlamentteihin. Tämä sisältyy myös Ruotsin kuluvaan vuoden puheenjohtajuusohjelmaan. Entistä tiiviimpi yhteistyö ja vuoropuhelu eduskunnan valiokuntien kanssa on tämän suhteen ratkaisevaa. Pohjoismainen yhteistyö ei ole irrallinen osa ulkopoliittikkaa tai yksittäisten edustajien tehtävä. Sen tulisi heijastua laajasti kansalliseen poliittiseen keskusteluun ja lainsäädäntötyöhön. Haluankin esittää eräänlaisen haasteen, jossa eri valiokunnat sekä myös ne kansanedustajat, jotka eivät kuulu Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskuntaan, ottaisivat aktiivisen roolin pohjoismaisten kysymysten käsitelyssä. Meillä kaikilla on vastuu siitä, että pohjoismainen yhteistyö ei jää juhlapuheisiin vaan näkyy myös osana eduskunnan arkityötä.

Arvoisa puhemies! Viime vuonna Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajana toimi Islanti, jonka puheenjohtajuuskauden ytimessä olivat arktisen alueen rauha ja turvallisuus. Tavoitteena oli ehkäistä sotilaallisia jännitteitä ja edistää rauhanomaista yhteistyötä kansainvälisillä areenoilla. Islannin puheenjohtajuusvuoden aikana painotettiin myös arktisen alueen hyvinvointia ja tulevaisuutta, informatiovaikuttamisen torjuntaa sekä ympäristö- ja ilmastokysymyksiä. Neuvoston teemaistunto pidettiin ensimmäistä kertaa Färsearilla. Islannin puheenjohtajuusvuoden teemoja mukaillen keskustelun ytimessä olivat turvallisuus, rauha ja varautuminen Pohjois-Atlantilla sekä pohjoismaisen ja kansainvälisen yhteistyön merkitys muuttuneessa turvallisuustilanteessa. Esillä olivat myös Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien vaikutukset puolustusyhteistyöhön sekä arktisen alueen geopoliittinen asema.

Ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ovat olleet jo pitkään keskeisessä roolissa Pohjoismaiden neuvoston työssä. On tärkeää varmistaa, että hallitustenvälinen yhteistyö näillä alueilla pohjautuu myös vahvaan parlamentaariseen tukeen. Juuri tässä Pohjoismaiden neuvostolla on luonteva ja tärkeä rooli foorumina, jossa Pohjolan kansanedustajat voivat käydä avointa sekä rakentavaa keskustelua Pohjolan yhteisestä turvallisuudesta ja puolustuksesta.

Islannin puheenjohtajuuskaudella arktisen alueen ohella Pohjoismaiden neuvoston ulkopoliittista agenda on tänäkin vuonna vahvasti määrittänyt Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa. Neuvosto on tuominnut hyökkäyksen jyrkästi ja ilmaissut vahvan tukensa Ukrainalle. Kaikki yhteydet Venäjän ja Valko-Venäjän hallintoihin on jäädytetty, samalla tukien näiden maiden demokraattisia oppositiovoimia. Tämä painotus näkyi lokakuussa Reykjavíkissa järjestetyssä neuvoston täysistunnossa, jossa puhujina kuultiin Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyiä ja Valko-Venäjän demokratialiikkeen johtajaa Svjatlana Tsih'anouskajaa. Presidentti Zelenskyi kiitti Pohjoismaita tuesta Ukrainalle ja vetosi solidaarisuuden jatkamisen puolesta. Hän toi puheessaan esiin tärkeän viestin: Pohjoismaiden kunnioitus vapautta kohtaan kumpuaa siitä, että mailla on ollut mahdollisuus elää pitkään rauhan ja vapauden oloissa. Myös Ukrainalla on oikeus vapauteensa. Zelenskyin mukaan nyt onkin aika vahvistaa entisestään Ukrainan, Pohjoismaiden ja muiden länsimaiden välistä yhteistyötä. Svjatlana Tsih'anouskaja kiitti Pohjoismaita tuesta Valko-Venäjän demokratialiikkeelle ja vetosi solidaarisuuden jatkumisen puolesta. Hän painotti tarvetta ottaa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

valkovenäläiset mukaan NB8-yhteistyöhön sekä korosti koulutuksen ja median merkitystä vapaan ja demokraattisen tulevaisuuden rakentamisessa.

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan työtä leimasi viime vuonna vahvasti Helsingin sopimuksen päivittäminen. Vuonna 1962 solmittu sopimus on pohjoismaisen yhteistyön oikeudellinen perusta. Muuttunut turvallisuustilanne sekä Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyys alleviivaavat sopimuksen päivitystarvetta. Päivitystyö käynnistyi vuonna 2023 neuvoston asettaman työryhmän toimesta. Työryhmän raportti valmistui huhtikuussa järjestettyyn teemaistuntoon, ja suositus Helsingin sopimuksen päivittämisestä hyväksyttiin yksimielisesti Reykjavíkin täysistunnossa. Suositus on nyt siirtynyt Pohjoismaiden hallitusten käsiteltäväksi. Neuvoston tavoitteena on päivittää Helsingin sopimusta sisällyttämällä siihen uusia artikloita muun muassa puolustus- ja turvallisuuspolitiikasta, siviiliturvallisuudesta, varautumisesta sekä yhteiskuntaturvallisuudesta. Myös ilmastokysymykset, rajaesteet sekä lasten ja nuorten asema tulee huomioida paremmin sopimuksessa. Lisäksi sopimustekstissä ehdotetaan pohjoismaisten arvojen, kuten demokratian ja ihmisoi-keuksien, vahvistamista.

Päivitystyö herätti keskustelua erityisesti Ahvenanmaan, Färsearten ja Grönlannin asemasta neuvostossa, sen puheenjohtajistossa sekä laajemminkin pohjoismaisessa yhteistyössä. Suomen valtuuskunta on suhtautunut myönteisesti itsehallintoalueiden osallistumismahdollisuuksiin ja pitänyt tärkeänä tasavertaisuuden edistämistä. Samalla olemme korostaneet oikeudellisen viitekehyksen antamia raameja suhteessa jäsenmaiden perustuslakeihin. Valtuuskunta pitää tärkeänä, että prosessi jatkuu rakentavassa hengessä ja että päivitetty sopimus vahvistaa pohjoismaista yhteistyötä myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Lopuksi lyhyt katsaus tulevaan. Suomen kannalta käynnissä on poikkeuksellisen merkittävä ajanjakso pohjoismaisessa yhteistyössä. Tänä vuonna johdamme Pohjoismaista ministerineuvostoa, ja vuonna 2026 siirrymme puheenjohtajaksi Pohjoismaiden neuvostossa. Kaksi peräkkäistä puheenjohtajuutta tarjoavat meille ainutlaatuisen mahdollisuuden vaikuttaa yhteiseen pohjoismaiseen suuntaan ja samalla vahvistaa sitä.

Tuleva puheenjohtajuusvuosi edellyttää valtuuskunnan jäseniltä ja eduskunnalta merkittävää panosta. Kiitänkin jo tässä vaiheessa valtuuskunnan jäseniä sekä kansainvälisen osaston virkakuntaa puheenjohtajuusvuoden eteen tässä vaiheessa tehdystä työstä. Samalla toistan edellä esittämäni toiveen: kutsun myös ne kansanedustajat, jotka eivät kuulu Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskuntaan, vahvistamaan osaltaan pohjoismaista yhteistyötä. Tehdään tämä yhteistyö näkyväksi, ei ainoastaan sanoissa vaan myös konkreettisessa työssä eduskunnan valiokunnissa sekä kaikissa kansainvälisissä tehtävissä, joissa meillä on mahdollisuus vaikuttaa. Tämän suhteen meneillään on kahden vuoden erinomainen etsikköaika. Se kannattaa hyödyntää täysimääräisesti. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

17.51 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Pohjoismaat ovat meille suomalaisille enemmän kuin vain maantieteellisiä naapureita. Ne ovat tiivis osa arjen turvallisuutta, demokraattista vakautta ja merkittävää kansainvälistä yhteistyön kenttää. Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan toimintakertomus vuodelta 2024 osoittaa, että tämä yhteistyö on nyt tärkeämpää kuin koskaan.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

Arvoisa puhemies! Kertomusvuoden keskiössä on ollut turvallisuus. Valtuuskuntamme osallistui vuoden mittaan moniin kokouksiin, joissa painopiste oli erityisesti kokonaisturvallisuudessa, varautumisessa ja puolustusyhteistyössä. Toiminnassa korostui myös Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyden myötä entisestään syventynyt yhteistyö. On meidän tehtävämme yhdessä pitää arktisen alueen turvallisuutta vahvasti esillä jatkossakin. Pohjoinen Suomi on osa tätä kokonaisuutta. Meidän huoltovarmuutemme, liikenneverkkomme ja yhteiskunnan toimintavarmuus liittyvät olennaisesti pohjoismaisiin ratkaisuihin.

Suomi on ollut aktiivinen edistämään esimerkiksi huoltovarmuusverkoston perustamista ja yhteisen turvallisuus- ja puolustuskomitean luomista. Valtuuskunnan käymissä keskusteluissa ovat lisäksi korostuneet jengirikollisuuden torjunta, varautumisyhteistyö sekä lasten ja nuorten aseman vahvistaminen. Näin kuuluu ollakin.

Arvoisa puhemies! Pohjoismainen yhteistyö ei kuitenkaan rajoitu vain turvallisuuteen. Se ulottuu kulttuuriin, koulutukseen, ilmastoasioihin ja sosiaaliseen kestävyYTEEN. Tässä ajassa on tärkeämpää kuin koskaan aiemmin tuoda esiin Pohjolan yhtenäisyys. Se tehdään panostamalla yhteisiin asioihin, vahvistamalla pohjoismaisia liikenneyhteyksiä. Erityisesti pohjoisessa vahvistamme koko alueen turvallisuutta ja elinvoimaa. Meillä on mahdollisuus rakentaa tulevaisuuden Pohjolaa, jossa turvallisuus, yhteinen arvopohja ja kestävä kehitys kulkevat käsi kädessä. Suomen on näytettävä esimerkkiä tässä työssä.

Arvoisa herra puhemies! Pohjoismaiden neuvosto ei ole vain muodollinen areena, vaan se on konkreettinen väylä edistää suomalaisille tärkeitä tavoitteita. Suomen ääni on kuuluva myös tulevaisuudessa. Sen pitää myös olla vastuullinen ja rakentava. Yhteistyö vahvistaa sekä meidän omaa turvallisuuttamme että koko alueen vakautta. Kiitän Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskuntaa hyvin tehdystä työstä: kiitos, tästä on hyvä jatkaa. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

17.55 **Kim Berg sd:** Ärade talman! Verksamhetsberättelsen för Finlands delegation i Nordiska rådet visar att det nordiska samarbetet är fortsatt väldigt relevant och att det samtidigt står inför viktiga vägval. Uppdateringen av Helsingforsavtalet är ett tydligt exempel. Det finns en bred insikt om att avtalet bättre behöver spegla dagens verklighet: ett förändrat säkerhetsläge och växande behov av samordning inom totalförsvaret och beredskap.

Samtidigt väcker processen viktiga frågor. Självstyrelseområdenas ställning i ett uppdaterat avtal måste hanteras med respekt för olika rättsliga ramar. Jag tror vi kan hitta en bra lösning som samlar och stärker den nordiska rösten.

Det är också glädjande att se att det finns en stark nordisk betoning i vårt lands försvars- och utrikespolitik. Transportfrågorna är ett annat område där behovet av gemensamt tänkande växer. Diskussionen i Tórshavn visade att det finns ett tryck från flera håll att gå från nationella strategier till mera nordisk samordning, särskilt när det gäller grön omställning och infrastruktur kopplat till totalförsvaret.

Arvoisa puhemies! Haluan nostaa esiin erityisesti pohjoismaisen yhteistyön historiallisen ja tärkeimmän tehtävän, rajaesteiden poistamisen. Meidän on tehtävä helpommaksi opiskelu, työnteko ja yritysten perustaminen Pohjolassa. Työ erilaisten rajaesteiden poistamiseksi jatkuu, ja tällaisena päivänä on syytä myös kunnioittaa ja muistaa suurta Pohjolan ystävää, Kimmo Sasia, joka työskenteli loppuun asti sen eteen, että Pohjolasta tulisi maail-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

man integroitunein alue. Meidän tehtävämme on jatkaa tätä arvokasta Kimmo Sasin tekemää työtä.

Suomen valtuuskunnassa olemme seuranneet Pohjoismaiden neuvoston suositusten toteutumista muun muassa keskusteluissa pääministerin ja eri ministereiden kanssa siitä, miten voimme jatkossa helpottaa rajojen yli liikkuvien ihmisten arkea. Useat meistä ovat myös jättäneet kirjallisia kysymyksiä eduskunnassa näiden asioiden edistämiseksi. Meidän tulee jatkossa kuitenkin kantaa entistä paremmin yhteinen vastuumme neuvoston suositusten jalkauttamiseksi myös eduskunnassa, jotta suositukset eivät jää ainoastaan juhlapuheiksi arkistoon.

Arvoisa puhemies! Vuonna 25 Suomi ja Ahvenanmaa toimivat Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajina. Ohjelman painopisteinä ovat yhteiskunnan turvallisuuden vahvistaminen, varautuminen sekä lasten ja nuorten osallisuus — painotuksia, joita voimme hyvin viedä mukamme myös Suomen Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajakaudelle vuodelle 26, jota olemme parhaillaan valmistelemassa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Anna-Kristiina Mikkonen, olkaa hyvä.

17.58 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa puhemies! Pohjoismaisen yhteistyön merkitys ja entisestään tiivistyvä yhteistyö ovat korostuneet viimeisinä vuosina. Pohjoismaiden yhdessä hyväksymä visio Pohjolasta maailman kestävämpänä ja integroituneimpana alueena vuoteen 2030 mennessä ohjaa työtä eteenpäin. Suomen agenda pohjoismaisessa yhteistyössä korostaa kokonaisturvallisuusajattelua sekä huoltovarmuus- ja varautumisyhteistyön merkitystä. Pohjoismaiden kriisinkestävyyttä tulee vahvistaa sekä edistää laajaa alaista varautumista erilaisiin siviilikriiseihin ja hybridiuhkiin. Liikenneinfrastruktuurin yhteiskehittämistä sekä rajat ylittävän liikkumisen fyysisiä ja aineettomia esteitä pohditaan aktiivisesti joka kokouksessa.

Rajaestetyö on keskeinen osa Pohjoismaista yhteistyötä. Rajaestetyötä tehdään rajaestetyöryhmässä, joka kokoaa edustajat kaikista jäsenmaista ja valiokunnista. Tehtävänä on edistää yhteistyössä yksityishenkilöiden ja yritysten vapaata liikkuvuutta Pohjoismaissa. Rajaestetyön toimintamalli niin Suomessa kuin yhteispohjoismaisesti on nimeään myöten uudistumassa, ja muun muassa ennen julkisen rajaestetietokannan päivittäminen on täysin lopetettu. Rajaestetyö keskittyy Pohjoismaiden väliseen vapaaseen liikkuvuuteen ja rajaesteiden ennaltaehkäisyyn muun muassa EU-direktiivien toimeenpanon yhteydessä, maiden väliseen väestörekisteritietojen vaihtoon ja ammattipätevyyskierrosten tunnustamiseen.

Arvoisa puhemies! Muuttuneen maailmantilanteen johdosta pohjoismaisen yhteistyö on saanut uusia ulottuvuuksia, sillä ennen turvallisuuspolitiikkaan liittyvät asiat olivat kiellettyjen puheenaiheiden listalla. Pohjoismaiden neuvoston viime vuoden jokaisen istunnon teemat liippasivat turvallisuutta ja varautumista. Reykjavíkin istunnossa oli merkittävä kansainvälispoliittinen ulottuvuus, kun vieraspuhujina toimivat Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ja Valko-Venäjän demokratialiikkeen johtaja Svjatlana Tsih'anouskaja. Valko-Venäjän demokratialiikkeen ja yhdistyneen siirtymähallituksen johtaja Tsih'anouskaja kiitti Pohjoismaiden antamasta tuesta Ukrainalle ja totesi Valko-Venäjän tarvitsevan Pohjoismaiden solidaarisuutta saadakseen maansa takaisin Euroopan tielle. Presidentti Zelenskyin puhe Ukrainan pakkosiirretyistä lapsista ja sodan kauhuista oli riippaisevaa kuultavaa. Ylipäätään Zelenskyin läsnäolo Reykjavíkin istunnossa sähköisti koko

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

kokouksen. Islannin uuden ja äärimmäisen lähestyttävän presidentin Halla Tómasdóttirin tapaaminen ja keskustelu jäivät ikuisiksi ajoiksi mieleen.

Maailman muuttuneessa turvallisuustilanteessa, Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien vaikutuksesta puolustusyhteistyöhön sekä Pohjois-Atlantin ja arktisen alueen geopoliittisen aseman entisestään korostuessa Pohjoismaiden neuvoston ja Suomen valtuuskunnan työtä leimasi viime vuonna pitkälti keskustelu Helsingin sopimuksen päivittämisestä. Sopimuksen päivittämistä pidetään välttämättömänä, jotta pohjoismainen yhteistyö pysyisi ajan tasalla ja heijastaisi pohjoismaisten yhteiskuntien ja yhteistyön kehitystä. Keskeisenä tavoitteena on, että Helsingin sopimukseen sisällytettäisiin sellaisia nykyisiä yhteistyöaloja, joita ei sopimuksessa ole huomioitu: erityisesti turvallisuus- ja puolustuspolitiikka, siviiliturvallisuus, varautuminen ja yhteiskuntaturvallisuus. Helsingin sopimuksessa mainitaan oikeudellinen, sivistyksellinen, sosiaalinen ja taloudellinen ala sekä liikenne- ja ympäristönsuojelukysymykset, mutta sopimuksen sisältö ei kaikilta osin vastaa muuttunutta maailmantilannetta muun muassa Suomen ja Ruotsin Nato-jäsenyyksien osalta. Onhan tämä pohjoismaisen yhteistyön perustuslaki solmittu jo vuonna 1962, ja sitä on päivitetty viimeksi Ruotsin ja Suomen EU-jäsenyyksillä. Tällä hetkellä eriävät näkemykset koskevat kolmen pohjoismaisen itsehallintoalueen, Ahvenanmaan, Färsaarten ja Grönlannin, asemaa Helsingin sopimuksessa ja pohjoismaisessa yhteistyössä. Grönlannin kysymys toki muutenkin on nyt maailmanpolitiikan keskiössä.

Arvoisa puhemies! Suomen valtuuskunta on hyvin aktiivinen, ja jokaisessa kokouksessa käymme vuoropuhelua Suomen ministereiden kanssa ajankohtaisista pohjoismaisista kysymyksistä. Kirjallisia kysymyksiä olemme tehneet esimerkiksi koskien lääkkeiden merkintää, oikeutta työttömyyskorvaukseen lomautuksen tai irtisanomisen jälkeen, oikeutta omaishoitorahaan, oikeutta virkavapaaseen poliittisen luottamustehtävän hoitamiseksi, färsaarelaisten ajokorttien tunnustamista, pohjoismaista sosiaalipalvelusopimusta, rajojen yli tapahtuvia arvokuljetuksia sekä rajaesteiden ennaltaehkäisevää työtä. Lisäksi yksittäiset kansanedustajat ovat osoittaneet kysymyksiä hallituksille tai Pohjoismaiden ministerineuvostolle. Allekirjoittanut esitti kirjallisen kysymyksen työntekijöiden oikeuksien toteutumisesta Pohjoismaissa. Kysymys oli suunnattu Tanskan, Ruotsin, Norjan ja Islannin hallituksille. Siinä tiedusteltiin muun muassa toimenpiteistä, joita hallitus tekee pohjoismaisen työmarkkinayhteistyön tiivistämiseksi ja työmarkkinoiden rajaesteiden poistamiseksi.

Pohjoismaiden alueellinen yhteistyö on uniikki järjestelmä, joskin yhteistyötä tulisi tiivistää entisestään puolustuksen osalta. Pohjoismaat ovat samalla Ukrainan suurimpia tukijoita ja toimivat esimerkkinä muille, sillä uhka täällä on yhä todellisempi. Pohjoismaisen yhteistyön malli korostuu entisestään, ja toimitaan toteuttaen visiota ”Pohjolasta maailman kestävin ja integroitunein alue vuoteen 2030 mennessä”.

Ärade talman! Det nordiska regionala samarbetet är ett unikt system även om samarbetet bör intensifieras ytterligare inom försvarsområdet. De nordiska länderna är också Ukrainas största anhängare och fungerar som ett exempel för andra, eftersom hotet här blir alltmer verkligt. Den nordiska samarbetsmodellen betonas ytterligare och vi kommer att agera för att förverkliga visionen. Norden ska vara världens mest hållbara och integrerade region år 2030. — Tack.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä vaiheessa on tähän asiaan varattu aika käytetty ja jatkamme tätä myöhemmin, eli keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian kä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

sittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen. [Pinja Perholehto: Tämä ei siis ollut puolta tuntia, koska se edellinen oli yli 40 minuuttia! — Eduskunnasta: Mennään niin kuin puhemies sanoo!] — Meille on varattu puoli tuntia ja puoli tuntia, ja tämä keskustelu alkoi saamani tiedon mukaan puoli tuntia sitten, itse asiassa vähän reilu puoli tuntia sitten. — Anteeksi, nyt minä kuulin väärin tässä varhemmin. Nyt peruutetaan, koska sain hetki sitten väärän ymmärryksen siitä kellonajasta. Ymmärsin, että se oli 17.30. Otetaan vielä riippuen siitä, mitkä teidän puheenvuorojenne pituudet ovat. Eli palataan aiemman käsittelyyn ja jatketaan tätä keskustelua ja pyyhitään pois se, mitä tässä välissä sanoin. Muutama puheenvuoro ehkä vielä ehditään. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

18.07 Pinja Perholehto sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Pohjoismaat ovat Suomen lähin yhteistyökumppani ja viiteryhmä kansainvälisessä yhteistyössä, vaikka välillä tuntuu, että nimenomaan tämä Pohjola on hieman väheksytty alue. Viime vuosina yhteistyötä sekä neuvoston että valtuuskunnan kautta ovat ohjanneet hyvin vahvasti geopolitiikan liikkuvat mannerlaatat, mikä ei varmasti ole kovin suuri ihme. Samalla pidän kuitenkin valtavan tärkeänä muistuttaa, ettei Pohjoismaiden vahvuus ole koskaan rajoittunut pelkästään puolustuskäyttöön, vaan ennen muuta meidän ikään kuin supervoimamme on ollut sellainen yhteiskuntamalli, joka pitää huolen ihmisistä ja pitää huolen ympäristöstä, puolustaa demokratiaa, kunnioittaa ihmisoikeuksia, rakentaa luottamusta, vaalii sivistystä ja niin edelleen.

Näitä asioita pohdin aika paljon myös viime vuonna neuvoston täysistunnossa Reykjavíkissa. Siellä läsnä olivat Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi ja Valko-Venäjän demokratialiikkeen johtaja Tsih'anouskaja. Ukrainan tilanteen tiedätte varmasti kaikki tässä salissa, ja varmasti senkin, mitä me voisimme sekä Suomena että Pohjolana ja esimerkiksi Euroopan unionissa enemmänkin tehdä.

Mutta Valko-Venäjääkin voisi pohjoismaisella yhteistyöllä varmasti tukea, ja olen kyllä Suomen valtuuskunnan puolesta ollut hyvin iloinen, että meillä tämä on poikkipoliittisesti jaettava ajattelua. Nimittäin olen itsekin pitänyt esillä sitä, että kansalaisyhteiskunnan tila kaventuu ympäri maailmaa. Erityisesti esimerkiksi juuri Valko-Venäjä on tästä hyvin kouriintuntuva esimerkki, sillä sekä maan sisällä että maanpaossa toimivat riippumattomat kansalaisjärjestöt ja aktivistit ovat siellä hyvin ahtaalla.

Yksi keino heidän tukemisekseen on ollut Students at Risk -ohjelma. Norjassahan sen kautta on myönnetty stipendejä tietääkseni ainakin noin 150 opiskelija-aktivistille, ja sen tärkeys, että Pohjoismaat jatkossakin pitäisivät esillä tämän tyyppisiä aloitteita, on valtavan suuri. Meillä on aidosti todella hyvä mahdollisuus tukea vainottuja opiskelijoita, auttaa heitä, auttaa kansalaisyhteiskuntia. Se on kyllä kysymys, josta toivon, että Suomen valtuuskunta jatkossakin pitää sitä esillä. Ministerineuvosto voisi edelleen arvioida uudelleen — ja olisi hyvä syykin arvioida — nimenomaan tätä ohjelmaa, käyttää sitä esikuvana ja katsoa, olisiko meidän mahdollista laajentaa tätä, saada tällainen vastaava koko Pohjolaan, koska yksimielisyyttä tästä ei ole vielä saatu. Tästä on keskusteltu Pohjoismaiden neuvoston kokouksissa, jonkin verran myös valiokunnissa, ja ehkä vielä jaksan uskoa siihen, että kun me suomalaiset vahvasti jatkamme vaikuttamista valtuuskuntana, niin jonakin päivänä tämäkin muutos saadaan sitten vielä aikaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Eliikkä nyt on tuo puoli tuntia tullut sitten täyteen, eli keskustelu ja asian käsittely keskeytetään ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 51/2025 vp

muiden asiakohtien jälkeen. — Pahoittelut, että en tiennyt, että edellinen asiakohta oli mennyt hieman pitkäksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.10.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 20.43.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 4 käsittelyä. — Keskustelu jatkuu. Edustaja Kokko poissa, edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina, poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan.